

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти

Кафедра початкової і спеціальної освіти

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «магістра»
на тему «Засоби образотворчого мистецтва у розвитку міжособистісного
спілкування молодших школярів»

Виконала: здобувач вищої освіти
групи по211м
заочної форми навчання
Спеціальність 013 Початкова освіта
Чижова Ксенія Андріївна
Керівник: Шевченко Юлія Михайлівна
Рецензент:

Запоріжжя – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІЖОСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	
1.1. Теоретичні засади міжособистісного спілкування молодших школярів.....	6
1.2. Образотворче мистецтво як засіб міжособистісного спілкування молодших школярів.....	21
1.3. Педагогічні технології в образотворчому мистецтві.....	28
1.4. Основні види діяльності учнів на уроках образотворчого мистецтва.....	33
РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК МІЖОСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	
2.1. Критерії, показники та рівні розвитку міжособистісного спілкування молодших школярів.....	38
2.2. Сучасний стан розвитку міжособистісного спілкування молодших школярів.....	43
2.3. Розвиток міжособистісного спілкування молодших школярів (формувальний етап).....	48
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ	68

АНОТАЦІЯ

Чижової Ксенії Андріївни: магістерська робота: «Засоби образотворчого мистецтва у розвитку міжособистісного спілкування молодших школярів» виконана на кафедрі початкової освіти Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Науковий керівник: д-р пед. наук, професор Шевченко Ю. М.

Актуальність дослідження обумовлена рядом взаємодоповнюючих обставин. Метою сучасної освіти є всебічний творчий розвиток дитини, як найвищої цінності людства. Образотворче мистецтво є унікальним при вирішенні завдань художнього розвитку особистості, що зумовлено специфікою сприйняття мистецтва та значенням образотворчого мистецтва як найдоступнішого та захоплюючої форми творчості.

У роботі теоретично узагальнено проблему міжособистісного спілкування молодших школярів, основні види діяльності учнів на уроках образотворчого мистецтва, педагогічні технології в образотворчому мистецтві. Проводився аналіз сучасного стану міжособистісного спілкування молодших школярів.

Для перевірки вихідних положень були використані методи дослідження: теоретичні методи (аналіз наукової літератури, синтез даних, порівняння результатів дослідження), емпіричні (опитування), статистичні (метод математичної обробки даних).

Ключові слова: спілкування, міжособистісне спілкування, молодший школяр, навчально-виховний процес.

SUMMARY

Chizhova Ksenia Andriivna: master's work: «Means of Fine Arts in the Development of Interpersonal Communication of Junior Schoolchildren» wasper for medat the Department of Primary Education of the Educational and Research Institute of Socio-Pedagogical and Art Education of Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University.

Supervisor: Doctor of Pedagogical Sciences, Professor Shevchenko Y. M.

The relevance of the research is determined by a number of complementary circumstances. The goal of modern education is comprehensive creative development of the child, as the highest value of humanity. Fine art is unique in solving the tasks of artistic development of the personality, which is determined by the specificity of art perception and the importance of fine art as the most accessible and exciting form of creativity.

The work theoretically summarizes the problem of interpersonal communication of younger schoolchildren, the main types of activities of students in fine art lessons, pedagogical technologies in fine art. An analysis of the current state of interpersonal communication of younger schoolchildren was carried out.

Research methods were used to verify the initial provisions: theoretical methods (analysis of scientific literature, data synthesis, comparison of research results), empirical (survey), statistical (method of mathematical data processing).

Key words: communication, interpersonal communication, junior schoolboy, educational process.

РЕФЕРАТ

магістерської роботи на тему «Духовно-моральне виховання молодших школярів під час проведення уроків з англійської мови»

Магістрант: Чижова Ксенія Андріївна

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Шевченко Юлія Михайлівна

Актуальність дослідження. На сьогодні основною метою освіти є її спрямованість на розвиток творчого мислення та всебічний розвиток людини як найвищої цінності суспільства, формування в неї духовних смаків, ідеалів, критичного мислення та розвитку художньо-творчих здібностей.

Організація творчого виховання молодших школярів є важливою складовою освітнього процесу. Адже сучасний вчитель повинен максимально з творчим підходом пояснювати навчальний матеріал. Таким чином змотивувати здобувачів освіти до вивчення освітнього матеріалу.

Образотворче мистецтво є унікальним при вирішенні завдань художнього розвитку особистості, що зумовлено специфікою сприйняття мистецтва та значенням образотворчого мистецтва як найдоступнішого та захоплюючої форми творчості.

Важливим є навчити дітей мислити творчо, спостережливості, уважності, зосередженості, наполегливості, оволодіння відчуттям кольору та засобам мистецтва. У результаті можна відчуті різноманіття навколишньої краси, дійсності, прослідковуючи за зовнішніми естетичними ознаками об'єктів, які приховують гармонійні зв'язки.

Аналіз вітчизняних та зарубіжних досліджень про міжособистісне спілкування, підтверджує те, що на сьогоднішній день, мало уваги приділяється міжособистісному спілкуванню молодших школярів, його характеристиці, детальному опису. Без спілкування людина не може повноцінно функціонувати. Адже аби обмінятися думками, досвідом, поділитися емоціями, людина використовує саме спілкування.

Проблема спілкування посідає центральне місце в дослідженнях Л. Виготського, на його думку «спілкування, взаємодія в ранньому онтогенезі змінюють структуру психічних процесів».

Аспекти міжособистісного спілкування досліджувала Л. Магдисюк. У свою чергу, Б. Паригін розглядав структуру спілкування як взаємозв'язок двох аспектів: змістовного й формального, тобто комунікацію та взаємодію зі своїм змістом і формою. Наприклад, дослідження І. Бежа показують, що про серйозне з дітьми треба говорити просто, прагнучи звертатись з їхнього власного життєвого досвіду, до прочитаних ними книжок, до побаченого ними по телевізору, діючи при цьому не лише на свідомість дитини, а і на його почуття.

Відомо, що в процесі спілкування молодших школярів домінують комунікативна та інтерактивна функції. Спілкування цього віку має свої особливості. Діти молодшого шкільного віку орієнтуються більше на думку вчителя, аніж однокласників. Молодші школярі легше усвідомлюють вчинки та мотиви інших людей, ніж свої власні. Тому вичленення мотиву вчинку, роз'яснення дитині його сутності і правильності в різних типових ситуаціях є спеціальним завданням дорослих.

Суттєве значення мають вдало підібрані засоби образотворчого мистецтва та види практичної діяльності на уроках, що сприяє вдалому засвоєнню матеріалу та розвитку творчої особистості.

Мета міжособистісного спілкування здобувачів освіти на уроках образотворчого мистецтва полягає в єднанні колективу, знаходження того особливого контакту з учнем, цікаве викладення матеріалу.

Сьогодні несе все нові і нові реформи в освітньому просторі, тому важливим є дослідження та практика нового в роботі. Адже для позитивного результату треба докласти чимало зусиль, знаходити нові засоби співпраці. Треба охопити кожного учня, кожному донести і змотивувати до вивчення, розкрити творчий потенціал дитини, її можливості, талант.

Об'єкт дослідження – освітньо-виховний процес в початковій школі.

Предмет дослідження – образотворче мистецтво як засіб міжособистісного спілкування молодших школярів.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність засобів образотворчого мистецтва у розвитку міжособистісного спілкування молодших школярів.

Відповідно до мети магістерської роботи було визначено наступні завдання:

1. Розкрити сутність процесу міжособистісного спілкування молодших школярів.
2. Визначити структуру міжособистісного спілкування як особистісної характеристики молодших школярів.
3. Виявити особливості образотворчого мистецтва та його вплив на розвиток міжособистісного спілкування дитини..
4. Обґрунтувати педагогічні умови та ефективність реалізації засобів образотворчого мистецтва для розвитку міжособистісного спілкування (малювання, ліплення, аплікації).

У першому розділі «**Теоретичний аналіз проблеми розвитку міжособистісного спілкування молодших школярів**» аналізуються теоретичні засади міжособистісного спілкування молодших школярів. Значна увага приділяється педагогічним технологіям в образотворчому мистецтві. А також теоретично досліджено образотворче мистецтво як засіб міжособистісного спілкування молодших школярів.

У другому розділі «**Розвиток міжособистісного спілкування засобами образотворчого мистецтва**» показано дослідження сучасного розвитку міжособистісного спілкування молодших школярів. Досліджено критерії, показники та рівні міжособистісного спілкування, а також як формується міжособистісне спілкування.

За результатами дослідження сформульовано наступні висновки:

Міжособистісне спілкування – це взаємодія між декількома людьми, здійснювана за допомогою засобів вербального і невербального впливу, в результаті якого виникає психологічний контакт і певні відносини між учасниками спілкування.

Міжособистісне спілкування за нормальних умов соціального та психічного розвитку не може оминати жодного представника соціуму. Дослідники виділяють такі функції міжособистісної взаємодії:

- контактну – встановлення контакту між партнерами по спілкуванню як стану обоюсторонньої готовності до прийому і передачі повідомлень;
- інформаційну – обмін повідомленнями, поглядами, задумами, рішеннями;
- спонукальна – стимуляція активності партнера для виконання ним певних дій;
- координаційна – взаємне орієнтування і узгодження дій при організації колективної діяльності;
- функція розуміння – адекватне сприйняття і розуміння смислу повідомлень, а також однакове розуміння намірів, установок, переживань;
- емоційна функція – пробудження у партнера емоційного переживання стану іншого партнера, зміна при цьому власних переживань, страхів;
- функція встановлення відносин – усвідомлення і фіксація свого місця в системі ролевих, статусних, ділових та інших зв'язків у суспільстві, в якому індивід здійснює свою діяльність;
- функція впливу – зміна стану, поведінки, особистісно-сміслових утворень.

Сутність образотворчого мистецтва є відображення дійсності в наочних образах, відтворення об'єктивно наявних властивостей навколишнього середовища, наприклад об'єм, колір, розмір, матеріальна форма предмету, просторовість, світлоповітряне середовище. Проте образотворче мистецтво передає не тільки те, що доступне зоровому сприйняттю, але й передає певний розвиток подій у часі, розгорнуту оповідь. Воно розкриває внутрішній стан людини, її почуття, думки, переживання.

Мистецтво, як відомо, стимулює не тільки пізнавальні, а й креативні здібності, здатність до творчого самовираження та рефлексії. Мистецтву властива висока «чутливість» до всього, що відбувається навколо. Ознайомлення учнів зі світом мистецтва дозволяє сформувати в дитині систему ціннісних орієнтацій (шляхом її залучення світових або ж національних надбань художньої культури, загальнолюдських цінностей), розвинути розумові здібності учня, сформувати його світогляд, збагатити емоційну сферу, сформувати моральні вчинки учня, вдосконалити його художньо-творчі здібності та вдосконалити міжособистісні відносини між дітьми.

Мистецька освіта в сучасних умовах має бути складовою генетичного розвитку особистості, разом з формуванням креативності, стимулюванням творчої та пізнавальної активності. Освітня галузь «Мистецтво» розглядається як компонент освіти школяра. Адже його пізнавальний потенціал пов'язаний з естетичною природою, завдяки якій досягаються процеси духовного життя людини, її внутрішнього світу.

Основні види діяльності учнів на уроках образотворчого мистецтва повинні включати:

- художньо-творче самовираження;
- сприймання, інтерпретацію та оцінювання художніх творів;
- пізнання мистецтва та оцінювання художніх творів спільно з художнім образом.

Адже мистецтво – це спосіб творити, самовиражатися, показувати свою позицію. Саме це сприяє розвитку міжособистісного спілкування молодших школярів. Адже твори живопису дають можливість учням мислити по-новому, дивитися на світ, усвідомлювати красу навколишнього середовища.

Експериментальне дослідження проводилось впродовж 2021-2022 навчальних років на базі Криничанського ліцею №1.

Одержані результати дослідження та висновки можуть бути впровадженні у практику та освітньо-виховний процес закладів загальної середньої освіти.

Рік виконання магістерської роботи – 2022 р.

Місце виконання – Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.

Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (62 найменування), додатків. Загальний обсяг роботи – 86 сторінка, основний зміст викладено на 67 сторінках.

Имя пользователя:
Анастасія Варениченко

ID проверки:
1013175231

Дата проверки:
04.12.2022 17:50:59 CET

Тип проверки:
Doc vs Internet

Дата отчета:
04.12.2022 17:51:17 CET

ID пользователя:
100007156

Название файла: перевірка_Чижова

Количество страниц: 44 Количество слов: 9128 Количество символов: 73103 Размер файла: 344.36 KB ID файла: 1012940328

38.6% Совпадения

Наибольшее совпадение: 8.45% с Интернет-источником (<https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/9927>)

38.6% Источники из Интернета

125

Страница 46

Поиск совпадений с Библиотекой не производился

0% Цитат

Исключение цитат выключено

Исключение списка библиографических ссылок выключено

0% Исключений

Нет исключенных источников